

בס"ד. י"ב תמוז, ה'תשי"א

(הנחה בלתי מוגה)

נתת ליראיך נס להתנוסס מפני קושט סלהי, ומביא כ"ק מו"ח אדמו"ר בהמאמר (ששלח למדינת רוסיא ונדפס זה עתה)² פירוש התרגום, היבתא לדחליך נסא לאתנסאה בי' כו', ומבאר, שקאי על העבודה דמסירת נפש בעניני נסיונות דוקא (שניתנת לבנ"י כדי לפעול בהם ענין של הגבהה³), ובזה חלוק גלות זה האחרון מהקודמים, שיש בו ריבוי העלמות והסתרים ביותר וריבוי נסיונות. ובאמת הנה זה עצמו הוא הוראה על הכח והעוז שניתן מלמעלה לכאו"א שיוכל לעמוד בנסיון, וזהו יתרון הכח והעוז שניתן בגלות אחרון על גלות מצרים (שהיתה שורש לכל הגלויות⁴), דבגלות מצרים כתיב: ולא שמעו גוי מקוצר רוח ומעבודה קשה (היינו שהעבודה דנסיונות רק בבלה אותם כו'), משא"כ בגלות זה ניתן הכח והעוז להכיר את האמת כי הם רק נסיונות בלבד. וממשיך לבאר⁵, שהנסיון הוא שהניצוץ האלקי הוא מוסתר ונעלם ביותר⁶, דהנה, ענין הנסיון אינו כמו שאר דברים גשמיים המתבררים, שהבירור הוא ע"י ההתעסקות בהם שע"י מתברר הניצוץ ונכלל באלקות, משא"כ בנסיון, שאופן הבירור הוא לא בההתעסקות בהדבר, כי אם התעסקות האדם עם עצמו, דהנסיון אינו דבר מצד עצמו, רק שהועמד דבר להעלים ולמנוע, ולזאת הנה כל ההתעסקות של האדם הוא עם עצמו, לעורר את כח

(3) ראה ד"ה נתת ליראיך פ"ת (סה"מ פ"ת ע' קה. ע' קיג). סה"מ תרפ"ט ע' 203.
 (4) ראה ב"ר פט"ז, ד. לקוטי תורה להאריז"ל פ' תצא. סה"מ תרפ"ד ע' רעט. תש"ט ע' 107. ובכ"מ.
 (5) וארא ו, ט.
 (6) ראה גם סה"מ פ"ת שם (ע' קז). תרפ"ט ע' 206. ה"ש"ת ע' כב ואילך. תש"ח ע' 94 ואילך. ד"ה נתת ליראיך תשל"ו סעיף ד (תו"מ סה"מ תמוז ע' נ ואילך).
 (7) ראה לקו"ת פ' ראה ד"ה אחרי וביאורו (יט, ב ואילך). ד"ה הנ"ל וביאורו בסה"מ צ' להצ"צ בסופו (קפה, ב ואילך). מקומות שבהערה הקודמת.

(1) תהלים ס, ו.
 (2) ד"ה נתת ליראיך ד"ב תמוז תרצ"ג, למדינתנו* — יצא לאור (בתוספת מ"מ והערות מכ"ק אדמו"ר שליט"א) בקונטרס יב"ג תמוז שנה זו (קונטרס צג), ונדפס לאח"י בסה"מ תשי"א ע' 289 ואילך, סה"מ תרצ"ג ע' תקלב ואילך.

(* פירושו ששלחו למדינתנו, היינו לרוסיא ללמוד אותו בימי יב"ג תמוז. וזהו הטעמה נוספת לתוכן המאמר, שהוא בענין מסירת נפש, נסיונות, אופן בירורם וכו' (הערות כ"ק אדמו"ר שליט"א בקונטרס הנ"ל).

העצמי שבו כו', עד שמתבטלים כל המניעות ועיכובים (ע"כ דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בהתחלת המאמר בקיצור נמרץ). ונקודת הענין, שדוקא בגלות זה האחרון, חושך כפול ומכופל דעקבתא דמשיחא, שזהו סוף ההעלם וההסתר, ניתנו לבנ"י כחות שלא להתפעל מהנסיונות, והיינו ע"ז שמעוררים את הכח העצמי, שזהו תוקף עצמי, וגם ביטול עצמי¹⁰ (ויש לומר, שזהו הטעם שדוקא עבודת הנסיונות פועלת הגבהה והעלאה גדולה ביותר), ובדרך ממילא מתבטל הנסיון והי' כלא הי'.

ב) וביאור הענין, דהנה, בכל עבודה, הן בעבודת הבירורים והן בעבודת הנסיונות, יש שלשה ענינים. הדבר שבו צריכה להיות העבודה. האיש הישראלי שעליו הוטלה העבודה. והאופן שבו נעשית העבודה עם הדבר המתברר או הדבר שבו מלובש הנסיון. ובכל שלשת ענינים אלו יש חילוק בין העבודה שנקראת בשם עבודת הבירורים לעבודה שנקראת עבודת הנסיונות.

והענין בזה, דהנה, עבודת הבירורים היא באופן שמבררים את הניצוץ שישנו במציאותו של הדבר המתברר גופא, משא"כ בעבודת הנסיונות, הרי הדבר עצמו שבו נעשה הנסיון, אינו במציאות¹¹ (וכנ"ל שהנסיון אינו דבר מצד עצמו, רק שהועמד להעלים ולמנוע). ומ"מ, כיון שיש כאן ענין של נסיון, הרי בהכרח לומר שיש בזה ניצוץ קדושה, כי, לולי ניצוץ קדושה לא יכולה להיות אפילו מציאות שהיא בדרך דמיון בלבד להעלים ולמנוע כו'. וכמובן גם מהמובא בהמאמר — בנוגע לענין הנסיון — מ"ש בגלות מצרים ולא שמעו גו' מקוצר רוח ומעבודה קשה, שהרי בעבודת פרך שהיתה במצרים היו מלובשים כו"כ ניצוצות קדושה שנתבררו ונתעלו בעת יצי"מ¹², וכידוע¹³ בפירוש מאמר רז"ל¹⁴ על הכתוב וינצלו את מצרים, שעשאוה כמצודה שאין בה דגן וכמצולה שאין בה דגים, דהיינו, שהוציאו את כל ניצוצות הקדושה שהיו שם. אלא, שהניצוץ קדושה שבנסיון הוא בהעלם והסתר ביותר. וזהו גם שעיקר ענין הנסיונות

(11) ראה כנפי יונה ח"ג סנ"ח. הובא במגלה עמוקות אופן נח. ובכ"מ. וראה סה"מ תרפ"ט ע' 205. וש"נ.
(12) תו"א בא ס, ג. ובכ"מ.
(13) ברכות ט, ב.
(14) בא יב, לו.

(8) סה"מ פר"ת ריש ע' קח.
(9) בהבא לקמן — ראה סה"מ פר"ת ותרפ"ט הנ"ל.
(10) ראה המשך תער"ב ח"ב ע' תרפא.
וראה גם סה"מ תרפ"ט, ה"ש"ת ותש"ח שם.
ד"ה נתת ליראיך תשל"ו סעיף ד (תו"מ סה"מ תמוז ע' נא).

הוא בגלות זה האחרון בעקבתא דמשיחא, לפי שאז צריכים לברר את הניצוצות היותר קטנים והיותר האחרונים, שההעלם וההסתר שבהם גדול ביותר¹⁵. והיינו, שהניצוץ קדושה שבענין הנסיונות הוא מלובש ומובלע בהעלם והסתר כ"כ עד שאינו מאיר כלל, שלכן אי אפשר לקרותו בשם אור, ועד שלפעמים איתא¹⁶ שהניצוץ קדושה עצמו נעשה חושך, וע"ד חתיכה עצמה נעשית נבילה¹⁷. וזהו החילוק בין הדבר המתברר להדבר שבו נעשה הנסיון, שבדבר המתברר יש ניצוץ שיכולים לקרותו בשם ניצוץ אור, כיון שהוא באופן של אור כו', משא"כ בנסיון, שלא נשאר מהניצוץ אלא מציאותו בלבד, כי כל שאר הענינים (מלבד עצם מציאותו) הם בבחי' חתיכה נעשית נבילה.

ומצד החילוק הנ"ל בין הדבר המתברר לדבר שבו נעשה הנסיון, נעשה גם החילוק בהאדם העובד ובאופן העבודה, שבענין הנסיונות צריך האדם לעבוד עם מציאותו, עצמותו ומהותו, ולא עם שאר הענינים שהם רק ההתפשטות שלו (כמו בהניצוץ קדושה שבדבר שבו נעשה הנסיון, שרק עצם מציאותו נשארה בשלימות). וגם אופן העבודה אינו בדרך מלחמה ושקו"ט, טענה ומענה (אויס'טענה'ן זיך), עד שפועל בירור והעלאה, אלא עי"ז שמעורר תוקף עצמי וביטול עצמי דוקא.

ג) ובפרטיות יותר, הנה תחלת ענין עבודת הבירורים הוא בשעת התפלה, כמאמר¹⁸ שעת צלותא שעת קרבא. והיינו, דעם היות שכללות עבודת הבירורים היא בשעת האכילה ושתי' או ההשתמשות בכל הענינים הגשמיים, מ"מ, כדי שלא זו בלבד שהדבר הגשמי לא יוריד את האדם למטה, אלא אדרבה, שהאדם יוכל לפעול עלי' בדבר הגשמי, ויברר ויעלה את הניצוץ המלובש בו, צריך לפעול תחילה חלישות כללית הן בעצמו, בגופו ונפשו הבהמית, והן בגשמיות וחומריות העולם. וזהו ענין עבודת התפלה, שעת קרבא, שפועלת חלישות כללית בגוף ונפש הבהמית, והיינו, ע"י ההתבוננות שלפני התפלה, ואח"כ ע"י ההתבוננות בעת התפלה גופא בעבודת האופנים וחיות הקודש, שהם שורש הנפש הבהמית¹⁹, שע"ז פועל חלישות כללית בגופו ונפשו הבהמית, ובדרך

18) זוהר — הובא בלקו"ת ר"פ תצא (לד, ג. לה, ג).
19) ראה לקו"ת תצא שם. ויקרא ב, ב. ובכ"מ.

15) ראה סה"מ פר"ת ע' קז.
16) ראה סה"מ תרס"ה ריש ע' קד. וראה
סה"מ עת"ר ע' קד. המשך תער"ב ח"ב ע'
תשע. סה"מ פר"ת ע' קח.
17) חולין קח, א.
18) חולין קח, א.

ממילא גם בחלקו בעולם. וזהו הטעם²⁰ שקודם התפלה אסור לאכול ולהתעסק בצרכיו²¹, כי, קודם שפעל חלישות כללית בעצמו ובחלקו בעולם, יש מקום לחשוש שלא זו בלבד שעדיין לא יוכל להעלות את הדבר הגשמי, אלא אדרבה, שהדבר הגשמי יוריד וימשיך אותו למטה. ורק לאחר עבודת התפלה בא סדר העבודה דפת שחרית וכל שאר הענינים הקשורים עם עבודת הברורים, כי, לאחר שפעל חלישות כללית, שזוהי התחלת המלחמה, יכול לילך ולהמשיך במלחמה הב', נהמא אפום חרבא ליכול²², לעסוק בבירור הענינים הגשמיים. והנה, תחלת עבודת הברורים שהיא בעבודת התפלה (כנ"ל), היא באופן של התבוננות כו', וטעם הדבר, לפי שהניצוצים שבדברים המתבררים הם באופן שגם מלבד עצם מציאותם נשארו בהם גם כל שאר הענינים, שהם ענין של אור וקדושה כו', ולכן אפשר לערוך עמהם מלחמה בדרך שקו"ט, טענה ומענה, עד שיפעל בהם בירור ועלי'. משא"כ בעבודת הנסיונות, כיון שהניצוץ דקדושה שבנסיון הוא באופן שחתיכה עצמה נעשית נבילה, שהניצוץ עצמו נעשה חושך, כמו החושך דגקה"ט לגמרי להבדיל, אזי אי אפשר לילך בדרך של מלחמה ושקו"ט, כיון שאין לו אחיזה כלל במה להתחיל המלחמה כו'. אלא אופן העבודה הוא ע"י התעוררות תוקף עצמי וביטול עצמי, שאי אפשר בלאו הכי, ומוכרח לעמוד בנסיון, כי אין דרך אחרת לפניו. וכיון שעבודתו היא מצד התוקף העצמי והביטול העצמי, היינו, לא מצד עניני התפשטות, הארות וגילויים, עבודה ע"פ טעם ודעת, אלא מצד העצם, הנה מצד העצם ביכלתו להוציא את הניצוץ המלוכש בהדבר הוא הנסיון, כיון שגם הניצוץ נשאר העצם בשלימות, כנ"ל.

ד) וזהו גם מה שעבודת הנסיונות קשורה עם בחי' היחידה שבנפש²³, שבכחה להפך בחי' היחידה דלעו"ז, בחי' היחידה דנפש הבהמית. ולפעמים מבואר²⁴ שכאשר מאיר בחי' היחידה שבנפש אזי אינו אפילו בדרך נסיון כלל, ומה שמ"מ ישנו נסיון, הנה הנסיון מתבטא בכך שיתעורר ויבוא לעבודה שמצד גילוי היחידה שבנפש, אבל לאחר

23) סה"מ פר"ת ע' קט ואילך. וראה גם ד"ה נתת ליראיך תשל"ו סעיף ב' (תו"מ סה"מ תמוז ע' מח ואילך).
24) ד"ה פדה בשלום לאדמו"ר האמצעי פרק ט (שערי תשובה נד, ג ואילך) — הובא בסה"מ פר"ת ריש ע' קי. סה"מ הש"ת ע' מא.

20) ראה לקו"ת פינחס עט, ד ואילך. מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ח"ב ע' תשמו. אוה"ת בראשית ח"ו תתרכ, א ואילך.
סה"מ תרפ"ט ע' 84 ואילך. ובכ"מ.
21) ברכות יו"ד, ב. יד, א.
22) זח"ג קפח, ב.

שמתגלה בחי' היחידה שבנפש אזי העבודה אינה אפילו בדרך נסיון כלל. והענין הוא, דהנה, בחי' נפש רוח ונשמה, שהם הכחות הפנימיים שבנפש, הם מכח השכל ולמטה²⁵, ולמעלה מהם הו"ע המקיף דחי' והמקיף דיחידה, שמקיף דחי' הו"ע הרצון, ומקיף דיחידה הו"ע התענוג. והנה, ענין העבודה בדרך מלחמה ושקו"ט שייך רק בעבודה שמצד השכל ולמטה, משא"כ בעבודה שמצד רצון ותענוג לא שייך ענין של שקו"ט, דממה נפשך, או שמתענג מדבר זה או שאינו מתענג ממנו. והיינו, שכאשר העבודה היא מצד יחידה שבנפש, כח התענוג, הרי כיון שבפשיטות אצלו שמתענג מענין זה, אזי אין מקום לטענות ומענות ושקו"ט בדרך מלחמה. וכיון שהעבודה היא מצד היחידה שבנפש האלקית שמהפכת לקדושה גם את היחידה דנפש הבהמית, והיינו, שמוציא את התענוג של נה"ב מענינים גשמיים ועאכו"כ מענינים חומריים, אזי נעשים אצלו כל הענינים הגשמיים והחומריים בהשתוות לגמרי, ועי"ז בטלים כל עניני נסיונות. וכפי שמבאר רבינו הזקן באגה"ק²⁶, שהמאמין לא יחוש משום יסורין בעולם, ובכל עניני העולם הן ולא שוין אצלו בהשוואה אמיתית, והיינו, שהסיבה לכך שהאדם מיצר ודואג על החסרון בענינים דבני חיי ומזוני רויחי, הרי זה מפני שענינים אלו אינם בהשתוות אצלו, אבל כאשר נמצא במעמד ומצב שכל הענינים דבני חיי ומזוני רויחי הם בהשתוות אצלו, כי, מה שנוגע לו הרי זה רק ענין התומ"צ, ומצד התורה הרי כל דעביד רחמנא לטב עביד²⁷, אזי כל הענינים שבהם מנסים אותו נעשים אצלו בהשתוות, ובמילא בטל הנסיון. וזהו גם הפירוש והביאור בהאמור לעיל שכאשר העבודה היא מצד יחידה שבנפש אזי אינו בדרך נסיון כלל, שזהו לפי שפעל בעצמו שכל מה שיארע יהי אצלו בהשתוות לגמרי.

(ה) **והנה** אף שנת"ל שהניצוץ שבנסיון הוא בעולם והסתר לגמרי עד שלא נשאר אלא מציאותו בלבד (שזהו החילוק הכללי שבין נסיונות לבירורים, וממנו באים בדרך ממילא כל החילוקים הפרטיים), הרי לאידך גיסא, ידוע²⁸ שכל הגבוה גבוה ביותר יורד למטה מטה ביותר, וכיון שניצוץ זה ירד למטה כל כך עד שלא נשאר אלא מציאותו בלבד, הרי מובן שבזה נמצא הגבוה גבוה ביותר. וע"ד דוגמא להמבואר²⁹ בהטעם

(28) ראה מקומות שצויינו בהערה 7.
 (29) ראה סה"מ תרמ"ח ע' קפו ואילך.
 תרפ"ה ע' רנדרסד. סה"מ תש"ט ע' 118.
 ואילך. סה"מ אידיש ע' 11-3. ד"ה ונחה
 תשכ"ה סעיף ט (תו"מ סה"מ ניסן ע' קצד

(25) ראה בארוכה סה"מ פר"ת ע' רעט
 ואילך. ד"ה והי' כאשר ירים משה תש"ל
 (סה"מ תש"ל ע' 180 ואילך). ובכ"מ.
 (26) סי"א (קטז, ב).
 (27) ברכות ט, ב.

שענין המס"נ הוא בדורות האחרונים דוקא, כיון שבדורות הראשונים היו בהתגלות עניני השכל, והרי השכל מעלים על המס"נ, משא"כ בדורות האחרונים כו'. וכשם שנקל לפעול ענין המס"נ על העקב שברגל יותר מאשר על הראש, כמו"כ נקל לפעול ענין המס"נ בעקבתא דמשיחא יותר מאשר בדורות הראשונים שהיו במדריגות עליונות יותר. ועד"ז יש לומר בענין הניצוץ שבנסיון, שכיון שלא נשאר בו אלא מציאותו בלבד, לכן נמצא בו הגבוה גבוה ביותר.

(ו) **ובזה** יובן מ"ש³⁰ כי מנסה הוי' אלקיכם אתכם לדעת גו', היינו, שכדי שיהי' ענין הדעת וראי' באלקות (לדעת), שזוהי התכלית דביאת המשיח, הרי זה ע"י ענין הנסיונות (כי מנסה גו' אתכם) דוקא. וטעם הדבר, כי, בענין הנסיונות הרי הניצוץ הוא בהעלם והסתור ביותר, שלכן אי אפשר לפעול בו הבירור בדרך מלחמה ושקו"ט כו', אלא העבודה צריכה להיות באופן של הליכה בתוקף עצמי וביטול עצמי, שלזה באים ע"י גילוי יחידה שבנפש דוקא, וכאשר מתגלית בחי' היחידה דנפש האלקית, הרי היא מהפכת את היחידה דהנפש הבהמית, ובמילא פועל בעצמו שכל הענינים דבני חיי ומזוני הם בדרך השתוות לגמרי, ועי"ז מתבטל הנסיון (כנ"ל), ואז מתגלה הניצוץ שבו וחוזר לקדושה, ולא עוד אלא שנעשה במדריגה עליונה ביותר, שהרי מה שירד למטה מטה ביותר הי' דוקא הגבוה גבוה ביותר.

(ז) **וזזהו** גם הטעם שדוקא לאחרי הנסיונות שבחושך כפול ומכופל דגלות זה האחרון (שלאחרי יקויים היעוד³¹ את רוח הטומאה אעביר מן הארץ), שבו מבררים את הניצוצות האחרונים ביותר שהם בהעלם והסתור ביותר, אזי יקויים היעוד³² מלאה הארץ דעה את הוי', שתתגלה הבטחת התורה כי מנסה הוי' אלקיכם אתכם לדעת, היינו, שתכלית הנסיונות היא כדי שיתגלה ענין הדעת באלקות, דע את אלקי אביך³³. ולכן ניתנה לנו עתה עבודת הנסיונות — לא באופן כפי שהי' בגלות מצרים שהי' רק ענין של בלבול, אלא כפי שמבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמר, ש"בגלות זה ניתן הכח והעוז להכיר את האמת כי הם רק נסיונות בלבד", ובאופן שיוכלו לעמוד בנסיון ע"י התעוררות כח

(31) זכרי' יג, ב.

(32) ישעי' יא, ט.

(33) דברי הימים א כח, ט.

ואילך). וראה גם סה"מ תרפ"ט ע' 207. ד"ה

נתת ליראיך תשל"ו סעיף יא (תו"מ סה"מ

תמוז ע' נז ואילך).

(30) ראה יג, ד.

העצמי, תוקף וביטול עצמי, ולעמוד בנסיון באופן שיוציאו את הניצוצות, ועי"ז יזכו לבוא לדעת את הוי' אלקיכם, והיינו, שהנסיון אינו ענין לעצמו, אלא כל מה שמנסה הוי' אלקיכם אתכם אינו אלא כדי לדעת, לבוא למעמד ומצב דמלאה הארץ דעה את הוי'. ולכן, הנה כאשר נעמוד נגד (מ'וועט ביישטיין) כל ההעלמות וההסתרים, ונלך בדרך העבודה שלא להכנס לשקו"ט בדרך מלחמה, אלא לגשת לכל ענין בתוקף עצמי וביטול עצמי, היינו, שהן אמת שאני בעצמי איני מציאות כלל (איך בין טאָקע גאַרנישט), אבל כיון שהנני עוסק בעבודת הוי' אינני מתפעל משום דבר, ויודע אני שאי אפשר בלאו הכי, דער ענין מוז זיך דורכפירן — אזי מבטלים את הנסיון, ומבררים ומעלים את הניצוץ שמסתתר בו, ועי"ז פועלים בעולם את הגילוי שבמהרה בימינו יהי' בגלוי ממש ע"י ביאת משיח צדקנו. וההכנה לזה צריכה להיות ע"י עבודת כאו"א בזמן הגלות, ובפרט בגלות האחרון, ובגלות זה גופא בעקבתא דעקבתא דמשיחא, שכאשר כאו"א יעשה עבודתו בתוקף עצמי וביטול עצמי, אזי במהרה נזכה כולנו שבעגלא דידן יתגלו כל הגילויים והאורות ועצמות ומהות א"ס ב"ה, ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו אמן.

